

Ügyszám: NAIH/2016/2754/4/H.

Tárgy: a [...] adatkezelése

HATÁROZAT

Megállapítom a(z) [...] (a továbbiakban: Kötelezett) harmadik országban letelepedett adatkezelők (adattfeldolgozók) részére történő adattovábbítással kapcsolatos jogellenes adatkezelésének tényét, a 2015. október 1-je és 2016. [...] közötti időszakra vonatkozóan.

E döntés ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, de a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, azonban a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) benyújtandó keresettel lehet kérni annak bírósági felülvizsgálatát. A tárgyalás tartása iránti kérelmet a keresetben jelezni kell. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a bírósági felülvizsgálati eljárás illetéke 30.000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos.

INDOKOLÁS

I. Az eljárás menete

1. Előzmények

A Hatóság részt vesz a kötelező szervezeti szabályozás (Binding Corporate Rules, a továbbiakban: BCR) jóváhagyására vonatkozóan, az Adatvédelmi Irányelv¹ 29. cikke szerint létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport² (a továbbiakban: 29-es Munkacsoport) WP 107-es munkadokumentuma³ által megalkotott együttműködési eljárásban, melynek során a Hatóság részére továbbították a(z) [...] cégcsoport által benyújtott dokumentumokat.

A Hatóság ez alapján hivatalból észlelte, hogy a(z) [...] által benyújtott dokumentumokban a Kötelezett a(z) [...] személyes adatokat harmadik országba továbbító tagjaként lett feltüntetve, ezért a Hatóság valószínűsítette, hogy a vezető hatóságként kijelölt Egyesült Királyság adatvédelmi biztosa hivatala (Information Commissioner's Office, a továbbiakban: ICO) által jóváhagyott BCR-t a Kötelezett magára nézve kötelezőnek ismeri el. A Hatóság a rendelkezésre álló információk alapján továbbá valószínűsítette, hogy a Kft. az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 24. pontja szerinti harmadik országokba is továbbít személyes adatokat, melynek során alkalmaznia kell az Infotv. 8. §-ának követelményeit.

2. A vizsgálat tárgya

¹ A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

² Az Adatvédelmi munkacsoport az adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó független európai tanácsadó szerv. A Munkacsoportnak az uniós joggal kapcsolatos véleménye alapjául szolgál valamennyi tagállam nemzeti jogszabályainak értelmezéséhez.

³ A 29-es Munkacsoport WP 107-es munkadokumentuma a BCR-ok jóváhagyására vonatkozó együttműködési eljárásról, http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2005/wp107_en.pdf

A Kötelezett személyes adatok harmadik országba történő továbbítására vonatkozóan az Infotv. 8. §-a által előírt követelményeknek a teljesítése.

3. Tényállás tisztázása

A Hatóság NAIH/2016/2754/2/H. számú végzésében a Kötelezettet felhívta arra, hogy a harmadik országokba történő adattovábbításokkal kapcsolatos kérdésekre vonatkozóan adjon tájékoztatást. A kérdések különösen arra irányultak, hogy a Kötelezett továbbít-e személyes adatokat az Infotv. 3. § 24. pontja szerinti harmadik országba, és amennyiben igen, mely országokba, milyen típusú személyes adatokat, az Infotv. 8. §-a szerinti mely jogalapra hivatkozva történik az adattovábbítás. A Hatóság emellett kérte a Kötelezettet, hogy az általa megjelölt jogalapokkal kapcsolatban adjanak részletes, bizonyítékokkal is alátámasztott tájékoztatást.

A Kötelezett 2016. május 9-én kelt válaszában az alábbiakat közölte a Hatósággal:

3.1. A(z) [...] vállalatcsoport által megalkotott BCR-nak a Kötelezett általi alkalmazása

Az [...] vállalatcsoport – amelynek a Kötelezett részét képezi – [...]ban alkotta meg BCR-ját, ezáltal biztosítva a harmadik országokba történő adattovábbítás esetén a személyes adatok megfelelő szintű védelmét. A BCR-t az ICO – vezető hatóságként eljárva –, illetve ezt követően több európai uniós hatóság is jóváhagyta.

A Kötelezett a vállalatcsoport BCR-ját megalkotásától kezdve kötelezőnek ismerte el magára nézve, és annak szabályrendszerét adatkezelése során maradéktalanul betartotta.

Az ICO megküldte a(z) [...] vállalatcsoport BCR-ját Dr. Szabó Máténak, az állampolgári jogok országgyűlési biztosának mint az adatvédelmi biztos helyettesének véleményezésre.

A Kötelezett kifejezte arra vonatkozó szándékát, hogy a hatósági eljárástól függetlenül kezdeményezni fogja a Hatóságnál a BCR jóváhagyása iránti eljárást. A Kötelezett a BCR jóváhagyására irányuló külön eljárásban részletesen bemutatja, hogyan biztosítja a személyes adatok megfelelő szintű védelmét.

Mivel a BCR-ra 2015. október 1-jét megelőzően nem lehetett hivatkozni külföldi adattovábbítás jogalapjaként az Infotv. vonatkozó rendelkezésének hiányában, a Kötelezett a munkavállalók személyes adatainak külföldre történő továbbításához beszerezte a munkavállalók hozzájárulását, így a BCR jóváhagyásáig terjedő időszakra vonatkozóan erre, vagyis az Infotv. 8. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozott jogalapként.

3.2. Személyes adatok harmadik országba történő továbbításának köre és címzettjei

A Kötelezett a(z) [...] vállalatcsoporton belül a(z) [...] elnevezésű, harmadik országban vállalatnak továbbít személyes adatokat. Ez a vállalat magára nézve kötelezőnek ismeri el a BCR-t, bérszámfejtéshez kapcsolódó feladatokat, illetve vezetői információs jelentések elkészítéséhez kapcsolódó feladatokat lát el a Kötelezett részére. A Kötelezett tájékoztatott arról, hogy a(z) [...] tevékenysége során mely személyes adatokat kezeli. A Kötelezett a következő munkavállalói adatokat továbbítja a [...] részére: név, lakcím, születési dátum, nem, fizetési adatok, állásjelentkezések és önéletrajzok, fizetési és alkalmazási történet, juttatási adatok, jutalmak adminisztrációja, hiányzások, betegszabadságok, adóbevallási adatok, személyiségi profil, végzettség és szakképzettségek, korábbi

alkalmazások, bankszámla adatok, bér és prémiumok, munkaidő-adatok, teljesítmény adatok, értékelések, képzési szükségletek és felmérések.

3.3. Személyes adatok harmadik országba történő továbbításának jogalapja

A Kötelezett úgy nyilatkozott, hogy munkáltatóként – a BCR Hatóság általi jóváhagyásának megtörténtéig – a munkavállalók személyes adatait hozzájárulásuk alapján, vagyis az Infotv. 8. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogalap alkalmazásával továbbítja harmadik országban letelepedett adatkezelő (adattfeldolgozó) részére.

3.4. A hozzájárulás beszerzése

A Kötelezett az állásinterjúk során ismerteti a jelentkezőkkel adatkezelési gyakorlatának legfontosabb jellemzőit, melyek a vállalatcsoport működésének globális jellegéből, illetve a BCR vállalatcsoporti szintű alkalmazásából fakadnak. A kiválasztott jelöltekkel a Kötelezett a munkaviszony létrejötte előtt ismerteti a munkaszerződés tervezetét, valamint a Hatóságnak küldött válaszhoz is mellékelte adatkezelési nyilatkozatot. Ennek segítségével a munkavállalóknak a munkaszerződés aláírását megelőzően lehetőségük van részletesen megismerni a Kötelezett adatkezelési műveleteit, így különösen a Kötelezett által kezelt személyes adatok körét, az adatkezelések célját, a személyes adatok [...] csoporton belüli továbbításának szabályait, külső szolgáltatók igénybevételének szabályait, a nemzetközi adattárolás és adatátvitel szabályait, valamint a whistle-blowing rendszerre vonatkozó szabályokat.

3.5. Egyéb, a külföldi adattovábbítás megítélése szempontjából lényeges tény, körülmény

A Kötelezett.– a 3.1. pontban említetteknek megfelelően – 2016. [...] -én benyújtotta a kötelező szervezeti szabályozás (BCR) jóváhagyása iránti kérelmét, melyet a Hatóság a benyújtott dokumentumok vizsgálatát követően 2016. [...] -án kelt döntésével jóváhagyott.

II. Az eljárás során megvizsgált dokumentumok

1. A Kötelezett válaszához mellékelte dokumentum, amely tartalmazza a Kötelezett által hivatkozott munkavállalók által adott hozzájárulást, illetve mellékleteiben a Kötelezett számítógépes rendszerében tárolt főbb adatszoportok listáját, valamint a Kötelezett vállalatcsoportja által szerződéses megállapodások alapján igénybe vett szolgáltatók listáját.
2. A Dr. Szabó Máté állampolgári jogok országgyűlési biztosának [...] -én kelt és az ICO részére megküldött véleményének másolata.

III. Az ügyben alkalmazandó jogszabályi előírások

Az Infotv. 3. § 2. pontja szerint *személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat - különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.*

Az Infotv. 3. § 9. pontja szerint adatkezelő *„az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adat kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adattfeldolgozóval végrehajtatja.”*

Az Infotv. 3. § 10. pontja alapján adatkezelés „az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése.”

Az Infotv. 3. § 23. pontja értelmében EGT-állam: „az Európai Unió tagállama és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam, továbbá az az állam, amelynek állampolgára az Európai Unió és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez”.

Az Infotv. 3. § 24. pontja szerint harmadik ország: „minden olyan állam, amely nem EGT-állam”.

Az Infotv. 3. § 25. pontja alapján kötelező szervezeti szabályozás: „több országban, de köztük legalább egy EGT-államban is tevékenységet folytató adatkezelő vagy adatkezelők csoportja által elfogadott és a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) által jóváhagyott, az adatkezelőre vagy adatkezelők csoportjára nézve kötelező belső adatvédelmi szabályzat, amely a harmadik országba történő adattovábbítás esetén a személyes adatok védelmét az adatkezelő vagy adatkezelők csoportjának egyoldalú kötelezettségvállalása útján biztosítja”.

Az Infotv. 8. §-a az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„8. § (1) Személyes adatot e törvény hatálya alá tartozó adatkezelő vagy adatfeldolgozó harmadik országban adatkezelést folytató adatkezelő részére akkor továbbíthat, vagy harmadik országban adatfeldolgozást végző adatfeldolgozó részére akkor adhat át, ha

a) ahhoz az érintett kifejezetten hozzájárult, vagy

b) az adatkezelésnek az 5. §-ban, illetve a 6. §-ban előírt feltételei teljesülnek, és - a 6. § (2) bekezdésében foglalt esetet kivéve - a harmadik országban az átadott adatok kezelése, valamint feldolgozása során biztosított a személyes adatok megfelelő szintű védelme.

(2) A személyes adatok megfelelő szintű védelme akkor biztosított, ha

a) az Európai Unió kötelező jogi aktusa azt megállapítja,

b) a harmadik ország és Magyarország között az érintetteknek a 14. §-ban foglalt jogai érvényesítésére, a jogorvoslati jog biztosítására, valamint az adatkezelés, illetve az adatfeldolgozás független ellenőrzésére vonatkozó garanciális szabályokat tartalmazó nemzetközi szerződés van hatályban, vagy

c) az adatkezelés, illetve az adatfeldolgozás kötelező szervezeti szabályozásnak megfelelően történik.

(3) Személyes adatok a nemzetközi jogsegélyről, az adóügyi információcseréről, valamint a kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi szerződés végrehajtása érdekében, a nemzetközi szerződésben meghatározott célból, feltételekkel és adatkörben - a (2) bekezdésben meghatározott feltételek hiányában is - továbbíthatók harmadik országba.

(4) Az EGT-államba irányuló adattovábbítást úgy kell tekinteni, mintha Magyarország területén belüli adattovábbításra kerülne sor.”

Az Infotv. 64/A-64/C. §-ai az alábbi rendelkezéseket tartalmazzák:

„64/A. § (1) A kötelező szervezeti szabályozás jóváhagyását az adatkezelő kérelmezheti a Hatóságnál. Kötelező szervezeti szabályozás jóváhagyásának kérelmezésére nem jogosult az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló törvény hatálya alá tartozó adatkezelő.

(2) A kötelező szervezeti szabályozás jóváhagyása iránti kérelemnek tartalmaznia kell

- a) az adatkezelő vagy adatkezelők csoportja által végzett adatkezelésre vonatkozóan a 65. § (1) bekezdés a)-j) pontjában meghatározott adatokat vagy az adatkezelés nyilvántartási számát,
- b) a kötelező szervezeti szabályozás tervezetét,
- c) a kötelező szervezeti szabályozás kötelező jellegének igazolására szolgáló adatokat,
- d) ha a kötelező szervezeti szabályozást más EGT-állam adatvédelmi hatósága jóváhagyta, az ennek igazolására szolgáló adatokat.

64/B. § A kötelező szervezeti szabályozás jóváhagyása iránti eljárásért miniszteri rendeletben meghatározott mértékű igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

64/C. § (1) A Hatóság a kötelező szervezeti szabályozás jóváhagyása iránti kérelmet hatvan napon belül bírálja el. A Hatóság a kötelező szervezeti szabályozás jóváhagyása iránti kérelem elbírálásakor a kötelező szervezeti szabályozást jóváhagyja, módosítását javasolja vagy a kérelmet elutasítja.

(2) A Hatóság az érintettek tájékoztatásának elősegítése érdekében honlapján közzéteszi a kötelező szervezeti szabályozást alkalmazó adatkezelő megnevezését.”

IV. A Hatóság megállapításai

1. A vállalatcsoport által alkalmazott BCR mint a Kötelezett külföldi adattovábbításának jogalapja

Amennyiben egy vállalatcsoport a csoportba tartozó, EGT-térségen belüli, illetve harmadik országban letelepedett társaságai közötti adattovábbításra vonatkozóan az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (2) bekezdésének⁴ megfelelően BCR megalkotásával kívánja megteremteni a megfelelő garanciákat az egyének magánéletének, alapvető jogainak és szabadságainak védelme, továbbá a kapcsolódó jogok gyakorlása tekintetében, akkor annak uniós szintű jóváhagyása a 29-es Munkacsoport WP 107-es munkadokumentuma által létrehozott együttműködési eljárás szerint történik. A(z) [...] által megalkotott BCR-t az együttműködési eljárás lefolytatását követően az ICO – mint vezető hatóság – 2010-ben jóváhagyta. A vállalatcsoport ezt követően fordult a nemzeti hatóságokhoz, és folytatta le a tagállami jogszabályoknak megfelelő jóváhagyási, illetve engedélyezési eljárásokat.

A BCR az Adatvédelmi Irányelv 26. cikk (2) bekezdésén alapuló olyan eszköz, amely arra szolgál, hogy az adatkezelő a harmadik országba történő adattovábbítások során megfelelő garanciákat teremtsen az egyének magánéletének, alapvető jogainak és szabadságainak védelme, továbbá a kapcsolódó jogok gyakorlása tekintetében. Ez az eszköz lehetővé teszi, hogy egy vállalatcsoport EGT-államban is tevékenységet folytató adatkezelő tagja az egész vállalatcsoport által alkalmazott kötelező belső adatvédelmi szabályzat betartása mellett személyes adatokat továbbítson a vállalatcsoport harmadik országban található tagjai részére. A 29-es Munkacsoport által kidolgozott munkadokumentumok alapján a BCR egyik fő követelménye az, hogy az egész vállalatcsoportra nézve, globálisan kötelező erejű és kikényszeríthető legyen, hiszen így biztosítható az, hogy a vállalatcsoporton belüli adattovábbítások során az érintettek vonatkozásában az adatkezelők biztosítják a megfelelő garanciákat.

A magyar jogi szabályozás azonban – ellentétben az Európai Unió tagállamainak többségével – az Infotv. 2015. október 1-jén hatályba lépett módosítását megelőzően nem tette lehetővé, hogy egy magyar adatkezelő, így például a Kötelezett, a külföldi adattovábbítás jogalapjaként a BCR-t jelölje

⁴ Az (1) bekezdés sérelme nélkül a tagállamok engedélyezhetik a személyes adatok olyan harmadik országba irányuló továbbítását vagy továbbítás-sorozatát, amely a 25. cikk (2) bekezdése értelmében nem biztosít megfelelő szintű védelmet, amennyiben az adatkezelő megfelelő garanciákat teremt az egyének magánéletének, alapvető jogainak és szabadságainak védelme, továbbá a kapcsolódó jogok gyakorlása tekintetében; ilyen garanciát jelenthetnek elsősorban a megfelelő szerződési feltételek.

meg. Ez a BCR mint eszköz vonatkozásában jelentős bizonytalanságot idézett elő az azt alkalmazó vállalatcsoportba tartozó, Magyarországon letelepedett adatkezelők körében.

2015. október 1-jét megelőzően tehát – bár a Kötelezett magára nézve kötelezőnek ismerte el a vállalatcsoport által elfogadott, és az együttműködési eljárás eredményeként jóváhagyott BCR-t – a jogszerűség érdekében a Kötelezettnek eleget kellett tennie az Infotv. 8. §-a⁵ által előírt követelményeknek, a felsorolt jogalapok alkalmazásával a személyes adatok harmadik országban letelepedett adatkezelő (adattfeldolgozó) részére való továbbítása esetén.

2015. október 1-jét követően az Infotv. módosításának hatályba lépésével a 8. § (1) bekezdés b) pont szerinti jogalap esetén a személyes adatok megfelelő szintű védelme a (2) bekezdés c) pontja alapján úgy is biztosítható, ha az adatkezelés, illetve az adattfeldolgozás kötelező szervezeti szabályozásnak megfelelően történik. Az Infotv. további vonatkozó rendelkezéseinek (3. § 25. pont, illetve 64/A-64/C. §-ok) értelmében azonban az erre való hivatkozás csak abban az esetben jogszerű, ha az alkalmazott kötelező szervezeti szabályozást a Hatóság az Infotv. 64/A-64/C. § -ai szerinti eljárás eredményeként jóváhagyta.

A Hatóság a fenti jogszabályváltozásra tekintettel a 2015. október 1-je óta eltelt időszakot vizsgálta, amelyre vonatkozóan a Kötelezett válaszában úgy nyilatkozott, hogy az általa kezelt, és a munkavállalókra vonatkozó személyes adatok külföldi adattovábbítására az Infotv. 8. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a munkavállalók kifejezett hozzájárulásával kerül sor. A Kötelezett emellett a tényállás tisztázása során kifejezte arra vonatkozó szándékát, hogy kezdeményezni fogja a Hatóságnál a BCR jóváhagyása iránti eljárást, és így a Hatóság jóváhagyását követően a munkavállalók személyes adatainak harmadik országba történő továbbítására az Infotv. 8. § (1) bekezdés (b) pontja szerinti jogalap, illetve a 8. § (2) bekezdés c) pontja alapján fog sor kerülni.

A Kötelezett a fenti szándékának megfelelően 2016. [...] -én befizette a 20/2015. (VIII. 31.) IM rendelet által meghatározott, a BCR jóváhagyására irányuló eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjat, illetve jogi képviselője útján 2016. [...] -én benyújtotta a Hatósághoz a kötelező szervezeti szabályozás (BCR) jóváhagyása iránti kérelmét. A Hatóság a rendelkezésére bocsátott dokumentumok vizsgálatát követően 2016. [...] -án kelt döntésével jóváhagyta a Kötelezett által benyújtott BCR-t.

2. A hozzájárulás mint a munkavállalókra vonatkozó személyes adatok külföldi adattovábbításának jogalapja

Az Infotv. 8. § (1) bekezdés a) pontja alapján személyes adatot a törvény hatálya alá tartozó adatkezelő vagy adattfeldolgozó harmadik országban adatkezelést folytató adatkezelő részére továbbíthat, vagy harmadik országban adattfeldolgozást végző adattfeldolgozó részére átadhat, ha

⁵ Az Infotv. 8. §-ának 2015. október 1-jét megelőző időszakban hatályos szövege a következő: „(1) Személyes adatot e törvény hatálya alá tartozó adatkezelő vagy adattfeldolgozó harmadik országban adatkezelést folytató adatkezelő részére akkor továbbíthat, vagy harmadik országban adattfeldolgozást végző adattfeldolgozó részére akkor adhat át, ha

a) ahhoz az érintett kifejezetten hozzájárult, vagy

b) az adatkezelésnek az 5. §-ban, illetve a 6. §-ban előírt feltételei teljesülnek, és - a 6. § (2) bekezdésében foglalt esetet kivéve - a harmadik országban az átadott adatok kezelése, valamint feldolgozása során biztosított a személyes adatok megfelelő szintű védelme.

(2) A személyes adatok megfelelő szintű védelme akkor biztosított, ha

a) az Európai Unió kötelező jogi aktusa azt megállapítja, vagy

b) a harmadik ország és Magyarország között az érintetteknek a 14. §-ban foglalt jogai érvényesítésére, a jogorvoslati jog biztosítására, valamint az adatkezelés, illetve az adattfeldolgozás független ellenőrzésére vonatkozó garanciális szabályokat tartalmazó nemzetközi szerződés van hatályban.”

ahhoz az érintett kifejezetten hozzájárult. Ez alapján tehát az érintett kifejezett hozzájárulása jogalapként szolgálhat a külföldi adattovábbítás esetén.

Tekintettel arra, hogy a külföldi adattovábbítás Infotv.-ben szereplő feltételrendszere az Adatvédelmi Irányelv 25-26. cikkén nyugszik, így a hozzájárulás mint jogalap megfeleltethető az Irányelv 26. cikk (1) bekezdés a) pontjának, amely alapján a harmadik országba történő adattovábbítás egyik jogalapja lehet az érintett kifejezett, egyértelmű hozzájárulása. Az Irányelv e rendelkezését a 29-es Munkacsoport 2005-ös WP 187-es munkadokumentumában⁶ elemezte, és a hozzájárulással összefüggésben négy tényezőt emelt ki:

1. A beleegyezés pozitív megnyilvánulás, amely „*de facto kizár minden olyan rendszert, amelyben az érintett csak a továbbítás után tiltakozhat: a továbbítás elvégzéséhez az érintett kifejezett beleegyezésére van szükség. Amennyiben kétség merül fel a beleegyezés tényleges megadásával kapcsolatban, az eltérés nem alkalmazható.*”
2. A beleegyezésnek önkéntesnek kell lennie: „*nem tekinthető érvényesnek a beleegyezés, ha az érintettnek nem volt lehetősége a valós választásra vagy kész tények elé állították.*”
3. A beleegyezésnek kifejezettnek kell lennie, vagyis „*csak akkor képezhet érvényes jogalapot az adattovábbításhoz, ha kifejezetten egy bizonyos továbbításhoz vagy továbbításkategóriához adják.*”
4. A beleegyezést tájékozottan kell adni: „*az érintettnek adott információnak tartalmaznia kell az abból eredő kockázatokat is, hogy adatait olyan országba továbbítják, amely nem biztosít megfelelő védelmet. Az érintett csak ezen információ birtokában adhatja beleegyezését a tények teljes ismeretében; amennyiben az információt nem kapja meg, az eltérés nem alkalmazható.*”

Az első három tényező a hozzájárulás általános követelményének tekinthető, ezeknek részletes kifejtése megtalálható a 29-es Munkacsoport 15/2011. számú, a hozzájárulás fogalom meghatározásáról szóló 15/2011. számú véleményében⁷. A negyedik ismérv pedig az érintett kifejezett hozzájárulásán alapuló külföldi adattovábbításra vonatkozó speciális követelmény.

Az Infotv. 3. § 7. pontja alapján a hozzájárulásnak négy összetevője van: az önkéntesség, a határozottság, a félreérthetlenség és a megfelelő tájékoztatás. Emellett az Infotv. 8. § (1) bekezdés a) pontja előírja, hogy a hozzájárulásnak kifejezettnek kell lennie. A WP 187-es munkadokumentumban kifejtett álláspontot figyelembe véve, az Infotv. 8. § (1) bekezdés a) pontja szerinti adattovábbítás esetén tehát elengedhetetlenül szükséges az, hogy az érintett egyértelműen kinyilvánítsa azt, hogy megértette az adattovábbítással együtt járó kockázatokat és ennek tudatában beleegyezik a személyes adatainak továbbításába. Abban az esetben tekinthető jogszerűnek az adattovábbítás, amennyiben az adatkezelő a hozzájárulást megelőzően kifejezetten tájékoztatja az érintettet arról, hogy az adatait olyan országba továbbítják, amelyik nem biztosítja a személyes adatok megfelelő szintű védelmét, és az érintettek ennek ismeretében egyértelmű, félreérthetetlen és önkéntes beleegyezésüket adják az adatok továbbításához.

A munkavállalók esetében a Hatóság álláspontja szerint a hozzájárulás csak korlátozott körben érvényesülhet, és kizárólag akkor, ha az önkéntesség egyértelműen biztosítható. Ezzel

⁶ Az Adatvédelmi Irányelv 26. cikke (1) bekezdésének közös értelmezéséről szóló munkadokumentum (WP 114) http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2005/wp114_hu.pdf

⁷ WP187 http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp187_hu.pdf#h2-9

összefüggésben a 29-es Munkacsoport állásfoglalásaiban⁸ kifejtettek irányadónak tekinthetők. Ezekben a Munkacsoport kijelentette, hogy a munkavállaló-munkáltató viszonyában megkérdőjelezhető, hogy az önkéntes hozzájárulás alkalmazható-e az adatkezelés jogalapjaként. A 29-es Munkacsoport álláspontja szerint, „a foglalkoztatás kontextusában nehézségek merülhetnek fel az érintett beleegyezésének önkéntes voltával kapcsolatban, hiszen a munkáltató és az alkalmazott között alá-fölérendeltségi viszony van. Az érvényes beleegyezés ebben az értelemben azt jelenti, hogy az alkalmazottnak valós lehetőséget kell biztosítani beleegyezése megtagadására vagy utólagos visszavonására – amennyiben meggondolja magát – anélkül, hogy hátrány érnie emiatt. A hierarchikus függés e helyzeteiben az alkalmazott továbbítással kapcsolatos elutasítása vagy fenntartása anyagi vagy nem anyagi természetű hátrányt okozhat neki, ami teljes mértékben ellentétes a személyes adatok védelmére vonatkozó európai jogalkotás szövegével és szellemével.”

A tényállás tisztázása során a Hatóság megállapította, hogy a Kötelezett a munkavállalók adatainak harmadik országba történő továbbítása vonatkozásában a hozzájárulást, vagyis az Infotv. 8. (1) bekezdés a) pontját jelölte meg jogalapként a BCR jóváhagyását megelőző időszakra vonatkozóan. A megvizsgált dokumentumok alapján a Hatóság megállapította továbbá, hogy a Kötelezett a hozzájárulás kötelező elemei közül a következőket megfelelően teljesítette:

- A beleegyezés határozott és félreérthetetlen, hiszen a tájékoztató elolvasását követően az érintett munkavállaló a hozzájáruló nyilatkozat aláírásával – pozitív megnyilvánulásával – írásban fejezi ki akaratát.
- A beleegyezés kifejezett, hiszen a hozzájárulás speciálisan utal a személyes adatoknak a [...] csoporton belülré történő továbbítására, valamint arra, hogy a [...] csoport tagja a tájékoztatóban megjelölt adatkezelő, adatfeldolgozó részére szintén továbbít személyes adatokat;⁹
- A hozzájárulást az érintett tájékozottan adja, hiszen az „Alkalmazotti adatvédelmi nyilatkozat (Magyarország)” elnevezésű dokumentum, illetve az abban hivatkozott egyéb szabályzatok részletes tájékoztatást nyújtanak a munkavállalóknak arról, hogy a személyes adataikat mely adatkezelőknek, adatfeldolgozóknak továbbítják, illetve az ezekkel kapcsolatos adatbiztonsági intézkedésekről is.

A Hatóság, annak megállapítása érdekében, hogy a munkavállalóknak van-e ténylegesen lehetőségük a hozzájárulás megtagadására, illetve hogy annak esetleges megtagadása milyen következményekkel jár, megvizsgálta a harmadik országban található [...] részére a Kötelezett által továbbított adatok körét, illetve az adattovábbítás célját. A Kötelezett a [...] részére a munkavállalók következő személyes adatait továbbítja: név, lakcím, születési dátum, nem, fizetési adatok, állásjelentkezések és önéletrajzok, fizetési és alkalmazási történet, juttatási adatok, jutalmak adminisztrációja, hiányzások, betegszabadságok, adóbevallási adatok, személyiségi profil, végzettség és szakképzettségek, korábbi alkalmazások, bankszámla adatok, bér és prémiumok, munkaidő-adatok, teljesítmény adatok, értékelések, képzési szükségletek és felmérések. Az adattovábbítás céljaként a Kötelezett a bérszámfejtéshez kapcsolódó feladatokat, illetve vezetői információs jelentések elkészítéséhez kapcsolódó feladatokat jelölte meg.

A továbbított adatok természete és az adatkezelés célja alapján a Hatóság megállapította, hogy azok vonatkozásában az önkéntesség nem érvényesülhet maradéktalanul. A hozzájárulás munkavállaló általi megtagadása például a bérszámfejtés céljából továbbított adatok esetén jelentős

⁸ A 8/2001 vélemény a személyes adatok feldolgozásáról a foglalkoztatás kontextusában (WP 48), 23. oldal http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2001/wp48_en.pdf; a Munkadokumentum 11. oldala; a 15/2011. számú vélemény 14-15. oldala.

⁹ A Hozzájárulás 3. valamint 7. bekezdései

következményekkel járhat, mivel az esetlegesen a munkaviszony alapvető elemének, a munkabér juttatásának is akadálya lehet. Ennek megfelelően a Kötelezett köteles lett volna az Infotv. 8. § (2) bekezdésének megfelelő egyéb módon, így például a 8. § (2) bekezdés a) pontja alapján az Európai Bizottság által határozatban elfogadott általános szerződési feltételek segítségével biztosítani a személyes adatok megfelelő szintű védelmét a munkavállalók személyes adatainak harmadik országba történő továbbításakor.

A fentiek alapján, bár a Kötelezett jóhiszeműen járt el, amikor megjelölte az Infotv. szerinti jogalapot az adattovábbítással kapcsolatban, valamint a hozzájárulás beszerzésénél figyelemmel volt annak legfontosabb elemeire, a Hatóság álláspontja szerint a BCR jóváhagyása előtti időszakra vonatkozóan nem járt el jogszerűen, amikor a munkavállalók személyes adatainak vonatkozásában a hozzájárulást – vagyis az Infotv. 8. § (1) bekezdés a) pontját – alkalmazta a külföldi adattovábbítás jogalapjaként.

V. Egyéb eljárási szabályok:

A vizsgálat tárgyát képező külföldi adattovábbítással kapcsolatos jogsértés miatt bírság kiszabására nem került sor, a harmadik országba történő adattovábbításra vonatkozó szabályozás komplex jellegére, a magyar jogi környezet bizonytalanságára, valamint arra tekintettel, hogy a Kötelezett jóhiszeműen járt el, amikor a BCR alkalmazásának jogszerűségét megteremtő jogszabályi rendelkezés hiányában megjelölt egy, az Infotv. 8. §-a jogalapot. A Hatóság továbbá pozitívan értékelte azt, hogy a Kötelezett együttműködött a hatósági eljárás során, és az általa, már a Hatóság jóváhagyása előtt is alkalmazott BCR segítségével a gyakorlatban csökkentette a jogsértés magánszférára gyakorolt hatását. Emellett a jövőre – a BCR jóváhagyását követő időszakra – vonatkozóan a Kötelezett megfelelően jelölte meg a jogalapot. A BCR alkalmazásával összefüggésben a Hatóság kiemeli továbbá azt, hogy annak jogalapként történő alkalmazására csak 2015. október 1-je óta van lehetőség, így a Kötelezett annak jogszerű alkalmazására vonatkozó jogszabályi követelményeket viszonylag rövid időn belül teljesítette. A Hatóság ezen állásfoglalás jellegű határozatával a jogszerű gyakorlat kialakítását kívánja előmozdítani.

Jelen határozat a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 71. § (1) bekezdésén és a 72. § (1) bekezdésén alapul.

A határozat a Ket. 73/A. § (3) bekezdése alapján a közlés napján jogerőre emelkedik. A fellebbezést a Ket. 100. § (1) bekezdésének d) pontja zárja ki. A határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét a Ket. 100. § (2) bekezdése biztosítja, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét a polgári perrendtartásáról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Pp. 330. § (2) és (3) bekezdése határozza meg.

Az ügyintézési időbe be nem számítandó időszakok figyelembe vételével, a Hatóság az ügyintézési határidőt nem lépte túl.

A Hatóság feladat- és hatáskörét, valamint illetékességi területét az Infotv. szabályozza.

Budapest, 2016. június 21.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár